

Spis treści

Wstęp	5
-------------	---

LISTOPADOWE PRZESILENIE

Mglisty poranek – nastroje wulkaniczne	10
Od kogo Józef Piłsudski przejął władzę?	14
W przededniu Niepodległej	16
Okupacje państw centralnych	17
Królestwo bez króla	20
Regenci – portret potrójny	24
Rządy Rady Regencyjnej	28
Deklaracja niepodległości	31

NIE TYLKO WARSZAWA – LOKALNE

OŚRODKI WŁADZY

Okupowane ziemie wschodnie	36
Galicja	39
Zabór pruski	48
Rząd poza Polską i droga do kompromisu	51

KRAJOBRAZ PO WIELKIEJ WOJNIE

Wojenne zgłiszczca	58
Bez dachu nad głową	60
Zerwane mosty, zniszczone drogi	61
Ziemia – odłogiem, przemysł – w rozsypce	66
Kalisz – miasto w pożodze	70

SPADEK PO ROZBIORACH – PRAWO

Kodeksy różnego pochodzenia	76
Prawne labirynty małżeńskie i rodzinne	80
Hipoteka, spadek, prawo własności	84
Ujednolicanie przepisów	87

HISZPANKA

Cios w najsilniejszych	94
Globalny zasięg	97
Niepodległość z epidemią w tle	100

JAK DOJECHAĆ Z WARSZAWY

DO LWOWA

Pozaborowe drogi żelazne	106
Komunikacja a polityka	109

CZY W POLSCE W 1918 R.

REWOLUCJA BYŁA REALNA?

Nihilizm i demagogia	120
Polacy wśród bolszewików	121
Republika Tarnobrzeska	125
Czerwony sztandar nad Zamkiem Królewskim	129
Główny nurt i widmo rewolucji	132
Bolszewicy wewnątrz kraju	133
Skutki psychozy rewolucyjnej	137

WYBORY DO PIERWSZEGO SEJMU

Kobiety głosują i kandydują	141
Ze wszystkich trzech zaborów	143
Chcesz głosować – płac	145
Na kogo oddać głos?	149
Dzień wyborów – niedziela, 26 stycznia 1919	152

WYBRAŃCY NARODU

Prawica górą	158
Wbrew tendencjom europejskim	161
Podziały wewnątrz sejmu	162
Przetarasowania podczas kadencji	172

PORTRETY POSŁÓW SEJMU

USTAWODAWCZEGO

Witos – rzutki wójt w parlamencie	177
Bracia Grabscy	182
Mieczysław Niedziałkowski – polityk najwyższej klasy	183
Pierwsze posłanki	185
Sejm „klerykalny”	192
Mozaika osobowości	198

PARLAMENT II RZECZYPOSPOLITEJ

ROZPOCZYNA PRACĘ 201

Inauguracja obrad 202

Orędzie Naczelnika Państwa 207

Pierwsze decyzje 209

POWRÓT NA MAPĘ EUROPY 219

Dmowski kontra Piłsudski, czyli spory
o kształt państwa 221

Polonia semper fidelis 225

Siła argumentów paryskiego
Komitetu 229

Błękitna armia generała Hallera 231

Polityczne kompromisy 234

GDZIE BĘDZIE POLSKA? 237

Państwo silne albo żadne 239

Nowy kongres wiedeński 240

Kwestia praw mniejszości 243

Kulisy pracy polskiej delegacji 244

Brutalne prawa polityki 247

WILEŃSZCZYZNA – SPORY

NADGRANICZNE 249

Federacja czy inkorporacja? 250

Do kogo należeć będzie Wilno? 253

Piłsudski śle emisariuszy 257

Ostatni fragment niepodległej całości 261

A WE LWOWIE WOJNA... 269

Rośnie napięcie w stolicy Galicji 270

Ukraińcy przejmują miasto 276

Polska odpowiedź 277

Bardzo młodzi bohaterowie 281

Strzały na lwowskich ulicach 284

Pomoc dla miasta 290

Dalszy przebieg wojny 293

Pamięć o Orłętach 296

W POZNANIU SPOKÓJ

TYLKO POZORY 301

Polskie władze wychodzą z cienia 302

Sejm Dzielnicowy ma głos 309

Burzliwy schyłek roku 313

Dowbor-Muśnicki na czele
wielkopolskiej armii 317

WARSZAWA – PANORAMA BIEDY, NADZIEI I POLITYKI 325

Szkic do portretu miasta 326

Listopad 1918 w stolicy 332

Przybywa Naczelnik 339

Wieloletni pochód narodowy 340

Warszawskie wybory 343

KRAKÓW – NAJBARDZIEJ POLSKIE

Z POLSKICH MIAST... 347

Królewski gród 348

Pod władzą PKL 354

Czas euforii i współpracy 357

Z chaosu ku stabilizacji 360

Twierdza ludowców i kuźnia kadr
państwowych 363

GÓRNY ŚLĄSK WOLNY!

– DŁUGA DROGA DO MACIERZY 367

Przemysł wyznacza rytm 369

Korfanty – hardy śląski lider 373

Traktaty czy walka? 375

Pierwszy zryw 378

Plebiscyt 380

Trzecie powstanie i podział 384

WIELONARODOWY PEJZAŻ

RZECZYPOSPOLITEJ 391

Niemcy, Litwini, Ukraińcy, Żydzi,
Białorusini 392

Antysemickie rozruchy we Lwowie 398

Żydzi w polskim parlamencie 402

Mały traktat w obronie mniejszości 403

Ukraina-Polska – mroczne lata 405

NOWE POLSKIE UCZELNIE 409

Te, co przetrwały – szacowne
uniwersytety, dostojne akademie 410

Zrzucone pęta 415

Początki Uniwersytetu Poznańskiego 415

Wileński Uniwersytet Stefana Batorego ... 420

Lubelski – jedyny niepubliczny uniwersytet w Polsce	424
Dyplomowani rolnicy, górnicy i wojskowi	427
Uczelnie nie tylko państwowe... ..	431

KOBIETY NIEPODLEGŁEJ	435
Spółecznicze i polityczki	439
Z lewa... ..	441
I z prawa... ..	444
Nie tylko polityka	446

W LITERACKIM ŚWIECIE, W NIEPODLEGŁYM KRAJU	453
Gniazdo poetów pod Pikadorem	454
Na ławce, na trawce..., czyli poezja bez koturnów	457
W literackiej awangardzie	464
Młoda Polska trzyma się mocno	466
Wybitne pisarki, genialne poetki	471
Literatura a polityka	473
Literackie świadectwo czasów przełomu	475
Zamiast epilogu	477

KOŚCIÓŁ KATOLICKI W ODRODZONEJ OJCZYŹNIE	479
Panorama polskiego katolicyzmu	480
Silne spoivo narodu	482
Papież życzliwy Polsce	486
Zręby polskiego episkopatu	488
Konieczne reformy	492
Żebraczka niepodległej	495

POLSKA NIE TYLKO RZYMSKOKATOLICKA...	499
Kościół, cerkiew, bożnica... ..	500
Andrzej Szeptycki – ukraiński metropolita	501
Juliusz Bursche – Polak ewangelik, wielki patriota	509

RZECZPOSPOLITA WIEJSKA	515
Pejzaż pełen skrajności	516

Za chlebem – do miasta lub na drugą półkulę	518
Coraz więcej oświaty, coraz mniej wódki	522
Inicjatywy lokalnej społeczności	528
Co by to mogło się stać, że we wszystkich parafiach tak dzwonią?!	531

JAK SIĘ ŻYŁO POLAKOM PRZED 100 LATY	537
Świat z czarno-białej fotografii	538
Wiejskie życie pod strzechą	540
Górny Śląsk – miejskość na wysokim poziomie	546
Wielkie miasta, wielkie kontrasty	548
Miejskie linie – telefoniczne i tramwajowe	550
Automobile dla wybranych	553

OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI	557
Pan Roman	559
Trzykrotny premier z Wierchostawic	563
Socjalista, a przede wszystkim Polak	566
Nie tylko Ślązak	568
Celebryta i premier	569
„Błękitny” generał	571

ROZRACHUNEK Z NACZELNIKIEM PIŁSUDSKIM	575
Samotny twórca niepodległości?	576
Piłsudski – postać skomplikowana	578
Szkic do portretu Anno Domini 1918	579
Spojrzenie zwrócone na wschód	583
Porażki i sukcesy Naczelnika	586

Zakończenie	589
Uwagi bibliograficzne	591
Podpisy do stron działowych	593
Indeks	595